

*В.П. Прадун, д-р екон. наук, доц.,
Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Глобалізація сьогодні набуває вирішального значення: саме вона визначатиме стан світової економіки, впливатиме на фінансову політику, особливо у країнах, що активно долучилися до ринкових перетворень власної економіки.

Новітні тенденції у міжнародній економіці створили умови для докорінної зміни процесу інтеграції банківського капіталу, привели до виникнення нових форм монополістичних зв'язків у глобальному масштабі. У результаті виникли транснаціональні банки з чисельними іноземними підрозділами у провідних міжнародних фінансових центрах. Зазначений процес відбувається в останні роки і в Україні – особливо з притоком іноземного капіталу в банківську систему, підвищення вимог щодо існування системи банківського нагляду (Базель II).

Банківська система України, незважаючи на складнощі, обумовлені політичною ситуацією в державі, посилення нестабільності валютного, фінансового ринків, протягом 2005 року розвивалася динамічніше, ніж інші сегменти економіки. Однак проблема конкурентоспроможності банківської системи країни залишається невирішеною, тим більше з огляду на динаміку розвитку світових банківських систем. Тому на сьогодні сформувалася об'єктивна потреба у поглиблених наукових дослідженнях проблем управління діяльністю банків, серед яких проблема управління конкурентоспроможністю посідає важливе місце.

Великий внесок у структурний аналіз проблем розробки стратегії конкурентоспроможності банків зробили такі зарубіжні та вітчизняні вчені: М. Портер, А.М. Тавасиєв, И. Ковзанадзе, Р.А. Фатхутдинов, Л. Бондаренко, Т. Гірченко, Ю. Заруба, Г. Карчева, О. Кіреєв, Ф. Шпиг, І. Фомін.

Відповідно дослідженню інтеграційних процесів у банківській системі та впливу глобалізації присвячено наукові праці З.М. Васильченко, В.П. Клочка, С.М. Козьменка, М.І. Крупки, Л. Рожок, М.А. Лауфера, Д. Полозенка, Л.А. Яременка та інших.

Особливості банківської конкуренції у світі на сучасному етапі зумовлені змінами, що відбуваються на фінансових ринках. Одним із основних таких характеристик є посилення інтенсивності та ускладнення форм конкуренції між фінансовими посередниками.

Еволюція банківської сфери розвинених країн проходить не від транснаціональних банків до міжнародних банків, а від установ з елементами транснаціональних банків до глобальних банків із яскраво вираженим за власністю ядром, глобальною операційною стратегією.

Підводячи підсумки аналізу передумов конкуренції в банківській системі України, слід зазначити, що найбільш конкурентними

сегментами банківського ринку є розрахунково-касове обслуговування, депозитна діяльність, інвестиційне посередництво та кредитна діяльність, яка стає все більш динамічною. Поняття конкурентного ринку має безпосереднє відношення до конкретного товару, послуги або виробника, що виробляє монопродукцію. Проблема оцінювання і забезпечення конкурентоспроможності банківської системи може бути вирішена лише за умови обґрунтованого визначення меж конкурентного ринку і з'ясування кількості та складу діючих на ньому контрагентів.

При цьому треба враховувати вплив глобалізаційних процесів з огляду на наступні фактори:

- подальша адаптація банківського законодавства України до законодавства Європейського союзу;
- виконання вимог FATF та Базельського комітету з банківського нагляду щодо ідентифікації клієнтів і запобігання використанню банків для здійснення недобросовісної фінансової практики;
- врахування форм інтеграції: присутність іноземного капіталу у банківській системі України; присутність українських банків на території інших держав завдяки створенню філій, дочірніх банків та представництв; встановлення і ведення прямих кореспондентських рахунків між українськими банками й закордонними банками для забезпечення зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання і виконання власних функцій; членство українських банків у міжнародних банківських організаціях, міжнародних платіжних системах; співробітництво на рівні Національного банку України та центральних банків інших країн і міжнародних фінансових організацій.

Прадун, В.П. Забезпечення конкурентоспроможності банківської системи України в умовах глобалізації економіки [Текст] / В.П. Прадун // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: зб. тез доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (25-26 травня 2006 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2006. – 110 с.